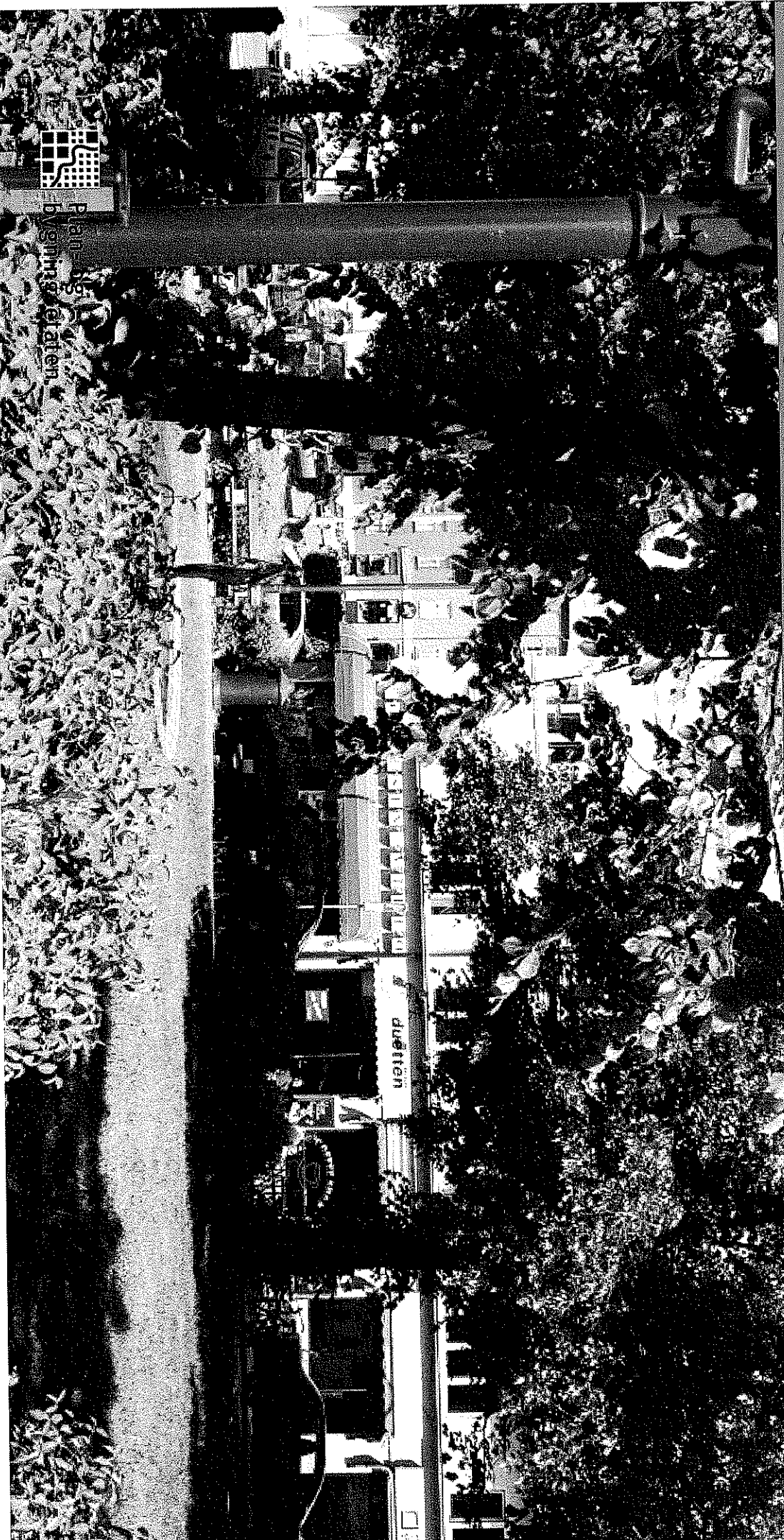

Oslo kommune
Plan- og bygningssetaten
Afdeling for Byutvikling

Vedlegg 3

Grøntiplan for Oslo Registreringer av grøntområder i Oslos byggesone med bydelvis oppsummering

Plan- og bygningssetaten

<p>Dette er vedlegg 3 til høringsskiltet for revidert Grøntiplan for Oslo – kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone.</p> <p>I forkant av arbeidet med ny Grøntiplan for Oslo, er det gjennomført en omfattende registrering av grøntområder i Oslo. Hovedvekten er lagt på områder som er tilgjengelige for allmenheten og som er i bruk til lek, idrett, turgang, naturopplevelser og tilknyttede utendørs rekreasjonsaktiviteter. I tillegg er alle områder som i reguleringsplan er fastsatt til frømråder, og enkelte andre "grønne" reguleringsformål, omfattet.</p> <p>Dette registeret har dannet grunnlag for analyse av tilgangen til allment tilgjengelige grøntområder i byens ulike deler, samt for vurdering av arealer som i Grøntiplanen foreslås gitt planmessig sikring som grøntområde.</p> <p>Registreringsarbeidet har vært utført av Plan- og bygningsetaten med konsulterende møter med Frituftsetaten og innspill fra bydelene.</p> <p>Plan- og bygningsetaten, juni 2009</p>	<p>Registrering av grøntområder</p> <p>Bydelssvis oppsummering</p> <p>Hele byggesonen</p> <p>Bydel 1 Gamle Oslo</p> <p>Bydel 2 Grinløkka</p> <p>Bydel 3 Sagene</p> <p>Bydel 4 St.Hanshaugen</p> <p>Bydel 5 Frogner</p> <p>Bydel 6 Ullern</p> <p>Bydel 7 Vestre Aker</p> <p>Bydel 8 Nordre Aker</p> <p>Bydel 9 Bjerke</p> <p>Bydel 10 Grorud</p> <p>Bydel 11 Stovner</p> <p>Bydel 12 Alna</p> <p>Bydel 13 Østernsjø</p> <p>Bydel 14 Nordstrand</p> <p>Bydel 15 Søndre Nordstrand</p> <p>Koder</p> <p>Feltforklaring</p>	<p>5</p> <p>7</p> <p>9</p> <p>11</p> <p>15</p> <p>19</p> <p>23</p> <p>27</p> <p>31</p> <p>35</p> <p>39</p> <p>43</p> <p>47</p> <p>51</p> <p>55</p> <p>61</p> <p>65</p> <p>71</p> <p>77</p> <p>77</p>
--	--	--

Registrering av grøntområder

Bakgrunn

Med bakgrunn i vedtatt kommuneplan 2004, Byekologisk program 2002-2014 og Kommunedelplan for anlegg og områder for friluftsliv 2005-2008, ble Plan- og bygningssetaten våren 2006 gitt i oppdrag å lede arbeidet med registrering av grøntområder i byggesonen i samarbeid med Friluftsetaten og bydelene. Arbeidet var forutsatt å skulle gjennomføres i forkant av revidering av Grønplanen for Oslo fra 1993.

Tilsvarende registreringer har vært delvis gjennomført tidligere i perioden 1998-2000 utarbeidet åtte av de daværende 25 bydeler "Grønt bydelkart". Registreringene ble gjennomført av bydelene som del av et tverretattlig prosjektsamarbeid med daværende Helsevernetaten som prosjektsamarbeid. Tilgjengelig materiale fra dette arbeidet viser at det ble gjort et grundig og godt arbeid som har gitt nyttig input til arbeidet med de nye registreringene. Imidlertid har det vært en nødvendig forutsetning denne gangen å opprette en digital database med kart og tilhørende informasjon. Dette av hensyn til muligheten for vedlikehold av dataene, og for å kunne bruke datagrunnlaget til analyser og statistikk, også sammen med andre datasett.

Formål

Målet med grøntregistreringene har vært å skaffe oversikt over allment tilgjengelige grøntområder, deres bruk, eierforhold, plansatus med mer. Mange ubebygde områder, som ikke er regulert til frområder, brukes til lek og opphold. Tilsvarende finnes regulerte frområder som ikke brukes i tråd med formålet. Det har derfor også vært en del av registreringsarbeidet å samle data om alle regulerte frområder.

Et viktig formål med registreringene har vært å

gi bakgrunnsdata til arbeidet med ny Grønplan. Grøntregisteret har dannet grunnlag for planens analyse av tilgangen til allment tilgjengelige grøntområder i byens ulike deler, og for vurdering av hvilke arealer som gjennom planen bør gis plannmessig sikring som grøntområde.

Registreringen av grøntområdene, Grøntregisteret, vil kunne danne grunnlag for arealregnskap for grønnsstrukturen, eventuelt i kombinasjon med andre datakilder. Overvåking og regnskap over arealutviklingen er viktig både med tanke på befolknings behov for utendørs rekreasjonsarealer og med tanke på miljø- og klimamessige forhold. Utvikling av metode for arealregnskap er foreslått som en oppfølgingsoppgave i forslag til ny Grønplan.

Databasen vil også kunne danne grunnlag for analyser basert på alle egenskapene som registeret inneholder og i kombinasjon med andre databaser.

Områder som er registrert

Registreringene er avgrenset til følgende kategorier grøntområder:

a. Alle områder som i reguleringsplan er avsett til fr-områder eller andre "grønne" arealbruksformål.
"Grønne" arealbruksformål er i denne sammenheng definert som formålene

- fronområde
- spesialområde – bevaring (fronområde)
- spesialområde -friluftsområde, -naturvernområde eller -landskapsvernområde.

Dette er reguleringsformål som i hovedsak er ment å sikre allmenn tilgjengelighet, med visse unntak når det gjelder naturvern- og -landskapsvernområder.

I denne kategorien er områdene registrert uansett om de oppleves som allment tilgjengelige eller ikke og

uansett faktisk bruk.

Disse områdene omtales i denne rapporten som "plannmessig sikrede grøntområder". I tillegg omfattes begrepet områder som i Kommunedelplan er gitt juridisk bindende arealbruk byggesområde - fronområde eller landbruk, -natur- og friluftsområde (LNF). Øvrige områder omtales som "ikke plannmessig sikret".

b. Allment tilgjengelige grøntområder som er i bruk til lek, idrett, turgåing, naturopplevelser og liknende utendørs rekreasjonsaktiviteter, uansett områdernes planstatus.

Allment tilgjengelig betyr i denne sammenheng hvordan tilgjengeligheten oppleves og er ikke knyttet til eierforhold.

Kategorien omfatter også i noen tilfeller felles grønt-/lekearealer innenfor større boligfelt. Selv om disse arealene i utgangspunktet er ment for beboerne i boligfeltene/samlelene som eier dem, har de ofte en størrelse og beliggenhet som gjør at de også oppleves som tilgjengelige for andre brukere.

Andre eksempler på områder i denne kategorien er idrettsbaner som er åpne for uorganisert bruk utenom organiserte treningsstider og inngjeldete områder med begrepet åpningsstid, men som har åpnet for allmenheten i springstiden, uten krav om inngangspenger eller medlemskap.

Områder som er holdt utenfor

Områder som i utgangspunktet ikke er tatt med i registeret (med mindre de faller inn under kategori a.) er:

- skolegårder eller barnehagens uteareal
- arealer innenfor øvrige institusjonsområder -gravlund

Unntak for de to førstnevnte er gjort der områdene

på grunn av beliggenhet, størrelse eller utforming ser ut til å vende seg mot en større brukergruppe enn primærgruuppen eller oppfattes å ha en funksjon utover hovedformålet.

Som utgangspunkt er det satt en nede størrelsesbegrensning på 1 daa, men også her er det gjort visse unntak på bakgrunn av innspill fra bydelene og skjønnsmessige vurderinger.

Bydel Sentrum er i denne omgang ikke registrert, med unntak av to arealer: Stoltsparken og Vaterlandsparken. Også friluftsvøyene er holdt utenfor, dvs alle øyene bortsett fra Ulvøya, Ormøya og Malmsøya.

Den primære hensikten med denne kartleggingen har vært å få oversikt over områder allmenheten har tilgang til og som primært dekker grønnsstrukturens rekreasjonsformål. Dette innebærer at områder som blant annet parker, skolegårder og uteløst, samt grønne korridor langs kommunikasjonsåre, med mindre de er regulert til fronområder. Dette må ikke oppfattes som at slike områder ikke ansees som viktige deler av grønnsstrukturen. Flere av disse arealtype finnes kartfestet i andre databaser og kan legges til etter behov, slik det er gjort i Grønplanen. Det totale bildet av grønnsstrukturen og dens ulike elementer fås først ved å se alle disse arealtype i sammenheng.

Metode

Innhenting av data har skjedd med befaringer i feltet i kombinasjon med studiering av bilder som kart, registre og foto. Etter gjennomgang av kart og flyfoto ble det gjort et utvalg av arealer der behovet for befaring ble ansett størst, konsentrert primært om ubebygde områder uten planmessig sikring som grøntområde. Befaringene hadde som formål å vurdere om områdene skulle inkluderes i

185

grøntregisteret i tillegg til å skaffe informasjon om bruk, naturinnhold og opplevd tilgjengelighet. De fleste områder ble fotografert, og informasjon for hvert område ble fylt ut i medbragt skjema.

Områdenes geografiske avgrensning og tilhørende informasjon er lagt inn i en GIS database. Dette gjør det mulig å framstille temakart med utgangspunkt i alle egenkapsdataene som ligger i databasen.

Feltarbeidet ble gjennomført i løpet av sommeren 2006. Databasen ble dreptert opprettet med de Innsamlende data og supplert med tilsvarende data for grønntområder som ikke var befarert.

Medvirkning

I forkant av registreringsarbeidet ble det avholdt diskusjonsmøte med Friluftsetaten om innhold og metode. Friluftsetaten har imidlertid så langt ikke hatt kapasitet til å bidra direkte med gjennomgang av databasen. Eventuelle senere innspill fra etaten vil bli lagt inn i forbindelse med oppdatering av registeret.

På bydeforum i Plan- og bygningssetaten i juni 2007 ble det informert om grønntegstregistreringene, og i løpet av annet halvår 2007 fikk alle bydelene tilsendt kart og øvrig registreringsinnhold for sine respektive bydeler med forespørsel om kvalitéssikring og innspill. Det var opp til bydelene å vurdere behov for å innvokere lokale krefter til dette. 13 av de 15 bydelene har gitt tilbakemeldinger med mange nyttige kommentarer, korrigeringer og suppleringsforslag. Innsjillene er vurdert opp mot kriteriene for innholdet i registeret og lagt inn i databasen der det har vært relevant. En del av innsjillene omhandlet forhold som hadde mer relevans til Grønntegstplan enn til grønntegstregisteret, og disse kommentarene ble overført til vurdering i det planarbeidet.

Flere bydeler har kommentert innholdet i registeret mer generelt, blant annet med reaksjoner på kriteriene satt av Plan- og bygningssetaten. Et synspunkt som går igjen er at registeret ikke burde hatt en nedre avgrensning i arealstørrelse på 1 daa. En del mindre arealer er som følge av dette tatt med etter konkrete forslag fra bydelene. Det er også kommet forslag på andre typer grønntområder som bør inkluderes i registeret, fordi de anses som viktige blant annet på grunn av deres funksjon. Disse inkluderer: skolegårder, barnehager og andre medlemskap, skolegårder, barnehager og andre institusjonsområder, "visuelle hvilerom", alleer, vegetasjonsbeltet langs hovedveier og gåttsanlegg.

Noen av disse arealtypene er omtalt under beskrivelsen av utvalgskriteriene lenger foran. Ellers

bemerkes at det for Plan- og bygningssetaten har vært vesentlig å opprette et grønntegstregister som det vil være overkommelig å holde vedlike innenfor de ressursene som er til rådighet. Derfor har det vært nødvendig å avgrense arealtypene og størrelser til et nivå som det lar seg gjøre å følge opp, og som i forhold til hensikten i denne omgang har vært ansatt som det viktigste.

Ved grønntegstregistreringene er det oppnådd en bedre oversikt over faktiske grønntområder enn det som eksisterende tidligere. Som nevnt foran, vil et fullstendig bilde av grønntegststrukturen imidlertid også måtte omfatte arealer som ikke er inkludert i denne databasen.

Data om det enkelte grønntområde

Utgangspunktet for registreringene har vært situasjonen på registreringsstidspunktet. Dis eksisterende grønntområder som er under planlegging eller nylig vedtatt til utbygging, også er tatt med. Områder med gjeldende fagsetningsstillatelse for bebyggelse er imidlertid utelatt.

Det enkelte areal er avgrenset med tanke på at de skal være mest mulig enhetlige, spesielt hva gjelder eierkategori, reguleringsformål, tilgjengelighet og til dels bruk.

Egenskapene er satt etter hva som gjelder for hoveddelen av arealet, hvis en mindre del av arealet avviker fra hoveddelen, vil det framgå i kommentarfelt.

Opplysninger om eierkategori, planstatus og reguleringsformål er tatt fra GAB-registeret og Plan- og bygningssetatens kart og arkivdata. Opplysninger om arealenes bruk og vegetasjonsinnhold er kartlagt ved befaringer og/eller flyfoto og skråfoto. Der det har kommet innspill fra lokalkjente har dette supplert eller korrigert databasen.

For fullstendig oversikt over hva som ligger i databasen henvises til liste med forklaring av koder bakerst i denne rapporten. I det følgende utdypes noen av de mest sentrale opplysningene nærmere.

Eier

Data om eier/ eiertype er inndelt etter kategoriene:

- *Kommunal*
- *Kommunalt foretak*
- *Kommunalt aksjeselskap*
- *Statlig*
- *Statlig aksjeselskap*
- *Statlig foretak*

- *Private*
Ulke informasjonstyper for offentlige virksomheter som har andre bennevelser enn de ovennevnte er plassert i den kategorien som oppfattes som mest tilsvarende.

Eiertypene er fylt ut etter hjemmelshaver. Eventuelle festerforhold vil framgå av kommentarfeltet hvis fester tilhører en annen kategori enn hjemmelshaver.

Planstatus

Informasjon om planstatus er oppgitt i form av koder for arealbruksformål etter gjeldende reguleringsplan og/eller kommunedelplan. For kommunedelplaner er denne informasjonen begrenset til der planens arealbruk er gitt bindende rettsvirkning. Arstall for gjeldende plan er også oppgitt.

NBI Kommunedelplan for Torg og møteplasser omfatter mange av arealene i registeret. Planen ble vedtatt i bystyret 22.4.2009 og er i den nå foreliggende versjon av grønntegstregisteret ikke lagt inn som informasjon. Dette vil bli gjort ved oppdatering av registeret.

Bruk

Type bruk er inndelt i følgende kategorier:

- *Lekkeplass: opparbeidet lekkeplass med lekapparat, sandkasse e.l.*
- *Baltplass: enkelt anlagt ballolke*
- *Lekkeplass med ballplass: kombinasjon av de to over*
- *Idrættsleik: opparbeidet med ballbunge o.l., hovedsaklig for lek/ungorganisert bruk*
- *Idrettsanlegg: opparbeidet fast anlegg, både for organisert og uorganisert bruk*
- *Rekreasjon: hvile, park, lek, opphold, tur mv*
- *Gjennomgang: arealer som hovedsaklig tjener som gjennomgang. koden er ofte brukt i kombinasjon med rekreasjon*
- *Annet: annen bruk (eller ikke bruk), "restareal"*

Kategorien "rekreasjon" er benyttet i vid forstand for bruk som ikke har passet inn i noen av de andre kategoriene eller som en samletekategori for områder med alsidig bruk.

Kategorien "annet" har i hovedsak vært benyttet til å skille ut arealer som har en bruk som avviker fra det en vanligvis forbinder med grønntområder, eller som på grunn av vanskelig terreng eller andre barrierer anses å ha liten bruksverdi. Eksempler på områdene innen denne kategorien er områder i bruk til barnehage, restarealer langs veier og svært bratte landskapsvegger. Dessuten vil det gjelde områder som er under transformasjon, som i Bjørnlika og på Tjuvholmen, og som ennå ikke er opparbeidet i tråd med regulert formål.

Brukskategorien "annet" er, med få unntak, kun benyttet for planmessig sikrede grønntområder.

Bruktilgjengelighet

I dette feltet framgår om området oppleves som åpent for alle eller om det oppleves privat. Med privat menes også bruk betinget av medlemskap eller inngangspenger, eller der bruken er forbeholdt bestemte grupper.

Biologisk mangfold

Feltet uttrykker om området berøres av naturtyper registrert i Friluftsetatens naturdatabase.

Vedlikehold og oppfølging

Utvikling av metode for arealregnskap er foreslått som en oppfølgingsoppgave i forslag til ny Grønntegstplan. I den forbindelse vil det inngå et arbeidsopplegg for vedlikehold og oppdatering av grønntegstregisteret. Det er også naturlig at det i denne sammenheng vurderes om databasen bør utvides til andre arealtypene, blant annet som framkommet i kommentarer fra enkelte bydeler.

Bydelsvis oppsummering

Arbeidet med grøntregistreringene har vært en løpende prosess fra starten sommeren 2006, med stadige korrigeringer, suppleringer og oppdateringer. Dette innebærer at tallmaterielet brukt i denne rapporten kan avvike noe fra tall brukt i Grøntplanen.

I det følgende presenteres et utvalg av data fra grøntregistreringene for den enkelte bydel, og innledningsvis for hele byen. Til orientering presenteres også enkelte faktaopplysninger om befolkning og areal tatt fra Oslostatistikken. For de bydelene som omfatter større deler av marka, er marka-arealet trukket fra. Tilsvarende er gjort for de store friluftssyene (gjelder bydel Gamle Oslo).

For hver bydel inkluderer et forminskjet kart som visualiserer egenskapene ellerforhold, planstatus og brukskategorien "annet". Et utdrag av dataene om det enkelte grøntområdet som er registrert, vedlegges også for hver bydel.

Liste med forklaring på koder og utdypende beskrivelse om de enkelte felt står bakerst i rapporten.

Kartene vil også bli lagt ut på Plan- og bygningsetatens nettsider, www.pbe.oslo.kommune.no, for utpløtting i fullformat. På grunn av bydelenes ulikhet i størrelse, er format og målestokk på kartene ulike. Databasens innhold i sin helhet, samt liste med forklaring på koder og utdypende beskrivelse av felt, vil bli å finne på samme sted.

Hele byggesonen

Nøkkeltall pr 1.1.2009

Befolkning: 573860 (ekskl bydel Marka)

Barn lunge (0 tom 19 år): 125986 (22 %)

Eldre (70 og mer): 49393 (8,6 %)

Byggesonens areal, ekskl dyrene: 146533 daa

Personer pr daa: 3,9

Uttrykket "planmessig sikret som grøntområde" er forklart under avsnitt "Områder som er registrert". Definisjonen innebærer at områder omtalt som "ikke planmessig sikret" inkluderer noen områder med arealbruksformål som også kan synes "grønne", men som ikke nødvendigvis er allment tilgjengelige. Eksempler er områder regulert til spesialområde - bevaring (landbruk- og kulturlandskap), (eksempel store deler av områdene rundt Østerspånne), spesialområde- fredet som naturminne (eksempel flere områder på Malnøya) eller landbruksareal (eksempel Nordre Lindeberg gård). I den grad arealene er oppfattet som allment tilgjengelige er de med i grøntregistreringen, men ikke ellers.

Registrerte grøntområder - Planstatus	daa
Planmessig sikret	23710
derav med annen bruk	2096
Ikke planmessig sikret	7588
Totalt	31298

Ca 2/3 av de registrerte grøntområdene er planmessig sikret. Av dette er ca 9% registrert med brukstypen som avviker fra det som vanligvis forbindes med allment tilgjengelige grøntområder, dvs brukstypen "annet".

Eierforhold daa	Totalt	Privat	Kommune	KF/KA	Stat	SF/SA
Planmessig sikret	23710	1941	19078	139	2493	59
Ikke planmessig sikret	7588	2856	4170	203	306	53
Totalt etter eier	31298	4797	23248	342	2799	112

75 % av de registrerte grøntområdene eies av kommunen og kommunale instanser (KF/KA). Staten og stasjonære instanser (SF/SA) eier 10 %. Privateide områder utgjør 15 %, 28 % av dette er registrerte fellesområder innenfor større boligfelt. I snitt for hele byens befolkning gir dette ca 54 m² grøntareal pr person, eller ca 50 m² hvis en ser bort fra områder med annen bruk.

189

Bydelsvis fordeling

I diagrammet vises m2 registrerte grøntområder fordelt på innbyggere i hver bydel. Tallene er grøntområder registrert med brukstype "annen" utelatt.

I tabellen vises i tillegg totalt daa registrerte grøntområder og en prosentvis fordeling av den enkelte bydels andel av totalen.

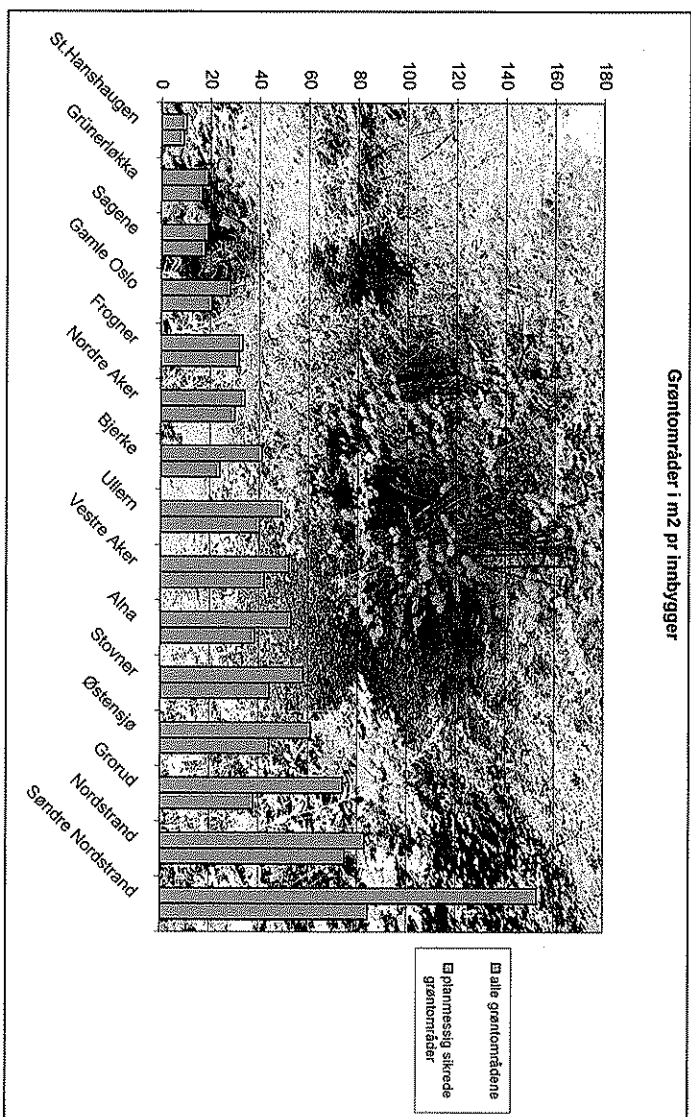
Tallene kan tjene som en indikator for å kunne følge en utvikling over tid, men

kan ikke tolkes som et presist uttrykk for bydelens tilgang til grøntområder. Administrative grenser er ikke avgjørende for innbyggernes bruk og valg av område. Allikevel framtrer en tydelig fordeling mellom indre og ytre by, der indre by, ikke overraskende, ligger lavest. I disse bydelene er det dessuten også flere parker som tiltrekker seg brukere fra hele byen.

I den andre enden utmerker bydelene Nordstrand og Søndre Nordstrand seg. Bydel Nordstrand omfatter store friområder på Ekeberg, også dette område som benyttes av store brukergrupper fra hele byen. Søndre Nordstrand er den eneste bydelen i Oslo som fortsatt har en stor del ubebygde områder. Flere av disse områdene omfattes imidlertid av planer som forutsetter utbygging.

Tallene kan tjene som en indikator for å kunne følge en utvikling over tid.

Grøntområder i m2 pr innbygger

BYDEL	BYDELNAVN	alle registrerte grøntområder daa	andel av alle grøntområdene %	grøntområder* pr. person m2	planmessig sikrede grøntområder* pr. person m2
1	Gamle Oslo	1333	4,3	28	20
2	Grünerløkka	892	2,9	19	17
3	Sagene	665	2,1	19	18
4	St.Hanshaugen	417	1,3	10	9
5	Frogner	1698	5,4	33	32
6	Ullern	1598	5,1	49	40
7	Vestre Aker	2293	7,3	52	42
8	Nordre Aker	1786	5,7	34	30
9	Bjerke	1121	3,6	41	24
10	Grorud	2057	6,6	74	38
11	Stovner	1930	6,2	58	44
12	Alna	2710	8,7	53	38
13	Østensjø	2806	9,0	61	44
14	Nordstrand	4154	13,3	83	75
15	Søndre Nordstrand	5633	18,0	153	84
16	Sentrum (kun to arealer registrert)	205	0,6		
	Totalt	31297			

* Med unntak av brukstype "annen"

Bydel 3 Sagene

Nøkkel tall for bydelen pr 1.1.2009

Befolknings tall: 33631

Barn / unge (0 tom 19 år): 4784 (14,2 %)

Eldre (70 og mer): 1977(5,9 %)

Bydelens areal 3104

Bydelens areal i andel av byggesonen (ekskl. øyene): 2,1%

Personer pr daa: 10,8

Innspill.

Bydelen har gitt mange innspill til registreringene, dels om arealer som ønskes tatt med i databasen, dels om områder som ønskes regulert til friområde. I tillegg har bydelen kommentarer om kriterier og innhold i registeret mer generell. Bemerkninger om innhold og kriterier er kommentert i Innledningskapittelet til denne rapporten. En del av de foreslåtte områdene er tatt med i registeret, mens andre er utelatt, fordi de faller utenfor kriteriene. Eksempel er et område innenfor "Grefsen stasjonsby". Området oppleves pr i dag ikke som et allment tilgjengelig grøntområde, men kan evt vurderes på nytt etter at området er ferdig opparbeidet.

Spørsmål om planmessig sikring/regulering av enkeltarealer har ikke vært til vurdering i grøntregistreringsarbeidet, men er overført til vurdering i forbindelse med arbeidet med Grøntplanen.

Koen tall fra registreringene

Registrerte grøntområder - Planstatus	daa
Planmessig sikret	624,1
derav med annen bruk	31,4
Ikke planmessig sikret	40,8
Totalt i bydelen	664,9

Totalt registrert grøntareal i bydelen utgjør 2,1 % av totalt registrert i hele byggesonen. Fordelt på antall bosatte i bydelen gir dette ca 20 m² registrerte grøntområder pr innbygger, ca 19m² hvis en ser bort fra planmessig sikrede områder med annen bruk. Slike tall kan tjene som en indikator for å kunne følge en utvikling over tid, men gir ikke en dekkende beskrivelse av bydelens tilgang til grøntområder. |

forhold til bruk av grøntområder blir administrative bydelar en kunstig inndeling.

Enkelt større friområder innenfor bydelen brukes av hele byens befolkning, som idrettsarealer på Voldsløkka.

93,9 % av de registrerte grøntområdene er planmessig sikret. Av dette er 5 % registrert som områder med annen bruk. Disse representerer i hovedsak mindre arealer, flere i bruk til barnehage.

Enkelt av grøntområdene som er registrert uten planmessig sikring, er senere gitt sikring mot utbygging og for allmenn tilgjengelighet i kommunedelplan for torg og møteplasser, vedtatt av bystyret 22.4.2009.

Eierforhold daa	Privat	Kommune	Kr/KA	Stat	SF/SA
Planmessig sikret	27,3	596,9	0	0	0
Ikke planmessig sikret	29,2	9,7	0	1,8	0
Totalt eller eler	56,5	606,6	0	1,8	0

91,2 % av de registrerte grøntområdene eies av kommunen og er i hovedsak planmessig sikret.

Privat eid areal utgjør 8,5 %. De fleste av disse områdene er små, med unntak av arealene ved Øvre Torshov gård.

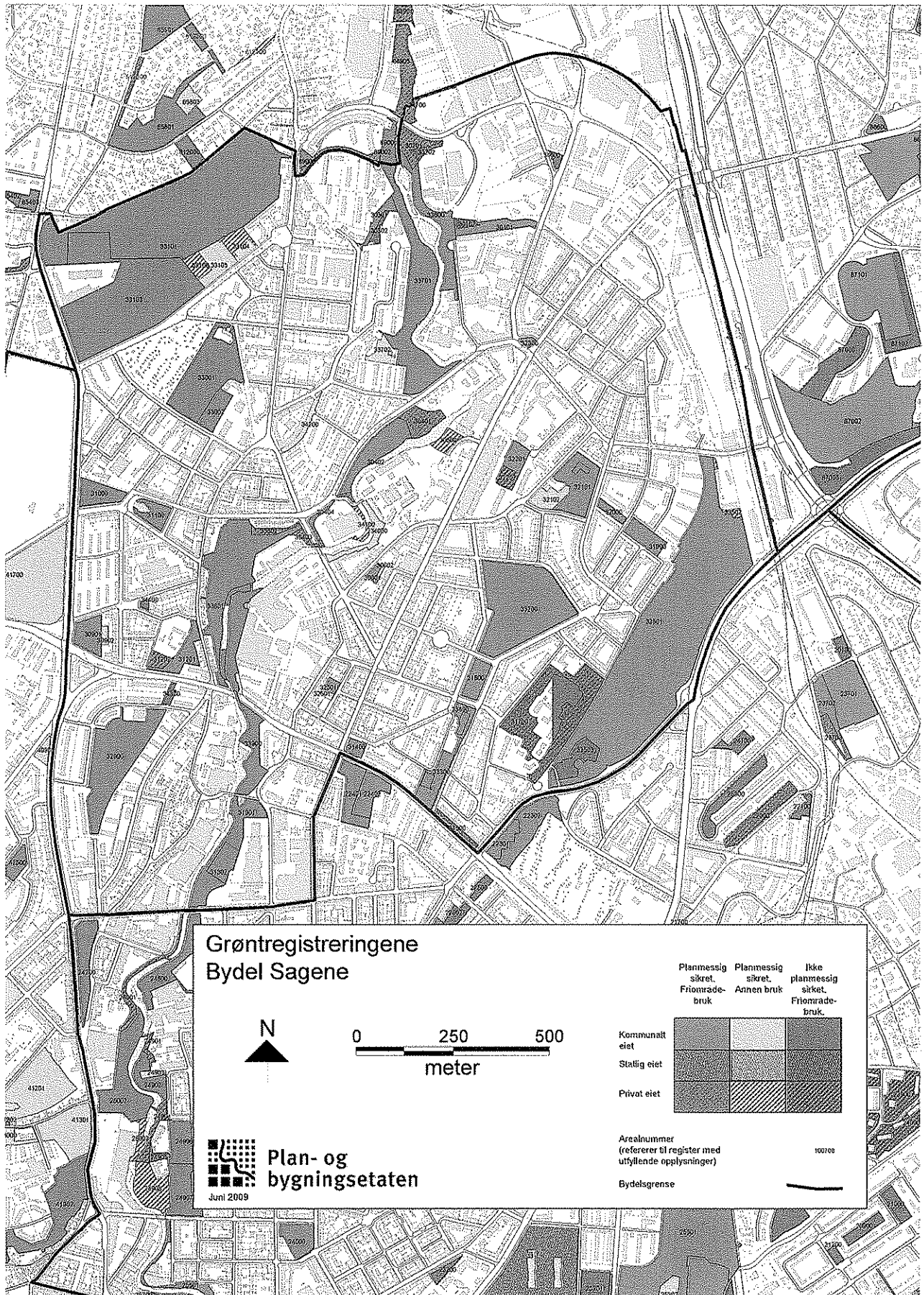
Staten eier kun en ubetydelig del av grøntområdene i bydelen.

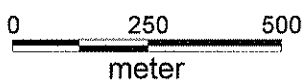
Torshov kirkepark

Ved Torshovgt 46, Øvre Torshov gård

**Grøntregistreringene
Bydel Sagene**

Planmessig sikret. Frømådebruk
Planmessig sikret. Annen bruk
Ikke planmessig sikret. Frømådebruk

Kommunalt eiet	[Horizontal lines]	[Stippled]	[Dark grey]
Statlig eiet	[Vertical lines]	[Stippled]	[Dark grey]
Privat eiet	[Diagonal lines]	[Stippled]	[Dark grey]

Plan- og bygningsetaten

Juni 2009

Arealnummer (refererer til register med utfyllende opplysninger)

100700

Bydelsgrense

Oslo kommune
Byrådsavdeling for byutvikling

Bju-sak 09/88

Bydelene

Deres ref: Vår ref (saksnr): Saksbeh: Dato: 11.08.2009
200603442-18 Arnfinn Løvli, 23 46 17 95 Arkivkode:
024

**BARNEREPRESENTANTORDNING I AREALPLANLEGGINGEN – HØRING
OPPNEVNING OG RESSURSBRUK**

Vi viser til vedlagte brev av 08.05.2008 fra Plan- og bygningsetatens med vedlegg.

I saken som nå forberedes for bystyrets behandling ønskes det å fastsette nærmere hvem som skal oppnevne bydelens barnerepresentant og hvilke ressurser som det forutsettes å benytte på ordningen.

Byrådsavdelingen vurderer å foreslå at det er bydelsutvalgene som skal oppnevne barnerepresentantene. Bydelspolitikerne har god oversikt over situasjonen for barn og unge, og er best egnet til å se hvem som kan ivareta deres interesser. Oppnevningen bør skje etter innstilling fra bydelsadministrasjonen.

Barnerepresentantordningen er allerede etablert og finansiert av bydelene. I den foreslåtte instruksjonen defineres representantens ansvars- og arbeidsområde. For å kunne følge opp denne på en tilfredsstillende måte må det avsettes minst et halvt årsverk. Ordningen skal fortsatt finansieres innenfor vedtatte budsjetttrammer for bydelene.

Vi ber om bydelenes uttalelse til forslag om at:

- ansvaret for å oppnevne barnas representant i arealplanleggingen delegeres til bydelsutvalget
- ordningen finansieres innenfor bydelens budsjetttrammer
- representanten skal ha minimum et halvt årsverk til disposisjon for sitt arbeide

Høringsuttalelsen bes sent Byrådsavdeling for byutvikling innen 21.09.2009.

Med hilsen

Geir B. Aga
kommunaldirektør

Elisabeth Eidså Dale
plan- og utbyggingssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Plan -og bygningsetatens brev av 08.05.2008

Kopi til: Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester, Plan- og bygningsetaten

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten
Ressurssenteret

Byrådsavdeling for byutvikling
Rådhuset
0037 Oslo
postmottak@byr. Oslo.kommune.no

200603442 - 14

Dato: 8 MAI 2008

Deres ref: 200603442-10   Vår ref (saksnr): 200707235-34   Saksbeh: Marianne de Caprona
Oppgis alltid ved henvendelse

Arkivkode: 512.1

BARN OG AREALPLANLEGGING:
- EVALUERING AV BARNEREPRESENTANTORDNINGEN I BYDELENE
- FORSLAG TIL INSTRUKS FOR BARNEREPRESENTANTENE

I byrådets møte 01.08.2002, byrådssak 1398/02 vedtok byrådet at Plan- og bygningsetaten skulle evaluere ordningen med barnas representanter i bydelene. Etaten har i løpet av september og oktober 2007 utført en enkel evaluering der det er vektlagt å få frem barnerepresentantens egen oppfatning av ordningen. Arbeidet er gjort med bakgrunn i et spørreskjema som Plan- og bygningsetaten har utarbeidet med utgangspunkt i Miljøverndepartementets retningslinjer for ordningen. Evalueringen følger til orientering.

Forslag til instruks for barnerepresentantene i bydelene er utarbeidet med utgangspunkt i rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen samt Plan- og bygningslovens § 2 og § 9-1. Siste revisjon medtar kommentarer i brev av 16.02.2007 fra byrådsavdeling for byutvikling.

Plan- og bygningsetaten har funnet det naturlig å se arbeidet med instruks i sammenheng med evalueringen og fremmer derfor evaluering av ordningen og forslag til retningslinjer i en sak.

PLAN- OG BYGNINGSETATEN, DEN

05.10.2008

Torleif Jørgenwåg
faglig enhetsdirektør

Silvie Le Muzic
avdelingsleder

Vedlegg:

- Utkast til byrådssak for evaluering av barnerepresentantordningen og instruks for barnerepresentantene i bydelene. Unntatt offentlighet § 5, 1.ledd.
- Plan- og bygningsetatens saksfremstilling.
- Evaluering av barnerepresentantordningen med spørreskjema
- Utdrag fra ot.prop. nr 32- Plan- og bygningsloven, plandelen.

Plan- og bygningsetaten
Ressurssenteret
Arkitektur-/planfagkompetanse
Internett:
www.pbe.oslo.kommune.no

Besøksadresse:
Vahls gate 1, 0187 Oslo
Postadresse:
Boks 364 Sentrum,
0102 Oslo

Sentralbord: 02 180
Kundesenter: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@
pbe.oslo.kommune.no

Bankgiro:
6003.05.58920
Organisasjonsnummer:
971 040 823 MVA

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten
Ressursenteret

Deres ref:

Vår ref (saksnr): 200707235-34 Saksbeh: Marianne de Caprona
Oppgis alltid ved henvendelse

Dato:

Arkivkode: 512.1

BARN OG AREALPLANLEGGING
EVALUERING AV BARNEREPRESENTANTORDNINGEN I BYDELENE
INSTRUKS FOR BARNEREPRESENTANTENES ARBEID
FORSLAG TIL BYUTVIKLINGSKOMITEEN

Kommunen skal:

- Utnevne barnerepresentant og helst en vararepresentant i hht plan- og bygningslovgivningen.
- Organisere planprosessen slik at barn og unge og barnerepresentanten blir hørt.
- Planlegge i tråd med pkt.4 (planleggingsprosessen) og pkt 5 (om fysisk utforming) i Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

For å sikre at ovennevnte punkter oppfylles er det gjort en enkel evaluering av ordningen og utarbeidet forslag til instruks for barnerepresentantene i bydelene. Evalueringen legges frem til orientering og instruksen for barnerepresentantenes arbeid fremmes for vedtak.

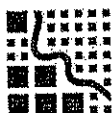
BAKGRUNN

- Oslo bystyre har 15.05.2002, sak 152, vedtatt at det skal oppnevnes en person/stilling i hver bydel som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser i plansaker. Etter ny bydelsinndeling fra 1. januar 2004 har alle 15 bydeler oppnevnt barnerepresentant.

Byrådet vedtok 01.08.2002, byrådssak 1398/02 at Plan- og bygningsetaten skulle evaluere ordningen med barnas representanter i bydelene. Etaten har i løpet av september og oktober 2007 utført evalueringen. Evalueringen følger til orientering.

Det foreligger ingen felles instruks for barnerepresentantene i bydelene. I rundskriv T-4/98 kap.1-pkt. 4, skriver departementet at de mener det er hensiktsmessig for kommunestyret å vedta instruks for barnerepresentanten. På kurs for representantene i mars 2006 fremkom det ønske om egen instruks for barnerepresentantene. Plan- og bygningsetaten har utformet et forslag til instruks for barnerepresentantene. Forslaget er utarbeidet med utgangspunkt i Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, samt Plan- og bygningslovens § 2 og § 9-1. Instruksen er lagt frem til uttalelse for barnerepresentantene og bydelene.

- Barnerepresentantens rolle og handlingsrom
Barnerepresentantens arbeid er juridisk forankret i pbl

Plan- og bygningsetaten
Ressursenteret
Arkitektur-/planfagkompetanse
Internett:
www.pbe.oslo.kommune.no

Besøksadresse:
Vahls gate 1, 0187 Oslo
Postadresse:
Boks 364 Sentrum,
0102 Oslo

Sentralbord: 02 180
Kundesenter: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@
pbe.oslo.kommune.no

Bankgiro:
6003 05 58920
Organisasjonsnummer:
971 040 823 MVA

- §2, tredje ledd: Ved planlegging etter loven her skal det spesielt legges til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår.

- §9-1 tredje punktum: Planleggingsmyndigheter i kommunen.

Kommunestyret skal peke ut en etatsjef eller annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalget etter denne paragraf utarbeider og behandler forslag til planer.

- § 17-1 Rikspolitiske bestemmelser.

Kongen kan stille opp generelle mål og rammer og gi retningslinjer for den fysiske, økonomiske og sosiale utvikling i fylker og kommuner som skal legges til grunn for planlegging etter denne lov.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen ble gitt i 1989.

Barnerepresentantordningen er en del av Norges arbeid med å oppfylle forpliktelsene i FNs barnekonvensjon artikkel 3: " Ved alle handlinger som berører barn og som foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gavner barnet best."

- Kommunens rolle og handlingsrom i forhold til barnerepresentantordningen
I medhold av Plan- og bygningsloven er det kommunestyret som har øverste ansvar for planleggingen i kommunen. Planleggingen skal legge til rette for ønsket utvikling, samtidig som planen er et styringsverktøy for å unngå uønsket utvikling. Berørte enkeltpersoner og grupper skal gis anledning til å delta aktivt i planprosessen.
I medhold til forvaltningslovens § 17 skal forvaltningsorganet påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Det skal påse at mindreårige parter får mulighet til å gi uttrykk for sitt syn, i den grad de er i stand til å danne seg egne synspunkter på det saken gjelder. De mindreåriges syn skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet.

Av miljøverndepartementets veiledning fremgår det:

- Kommunestyret skal utpeke en barnerepresentant.
- Det anbefales at det utpekes en vara for barnerepresentanten
- Kommunen bør fastsette en stillingsinstruks hvor bl.a. oppgaver og stillingsandel knyttet til vervet avklares. Kommunen bør utpeke kontaktpersoner fra kommunens ulike avdelinger for barnerepresentanten. Kontaktpersonene fungerer som støttespillere for barnerepresentanten.
- Det er kommunens oppgave å legge til rette for at barnerepresentanten skal få mulighet til å bidra i planprosessen.

EVALUERING AV BARNEREPRESENTANTORDNINGEN SEPT. 2007

Plan- og bygningsetaten har sept. 2007 utført en enkel evaluering der det er vektlagt å få frem barnerepresentantenes egen oppfatning av ordningen. 13 av 15 barnerepresentanter har svart på et spørreskjema utarbeidet av Plan- og bygningsetaten. Spørsmålene ble utformet for å kunne vurdere om krav i henhold til lovverk og retningslinjer er oppfylt gjennom nåværende barnerepresentantordning. I tillegg har Plan- og bygningsetaten internt vurdert hvordan barnerepresentantordningen fungerer i saksbehandlingen på ulike nivå. Evalueringen viser at ordningen fortsatt er i en innkjøringsfase. Noen grunnleggende utfordringer er fortsatt ikke løst tilfredsstillende. Dette gjelder:

1. Tidsaspektet; forholdet mellom omfanget av arbeidsoppgaver og avsetting av tid til arbeidet.
2. Informasjonsflyt; nødvendige dokumenter og opplysninger foreligger.

3. Medvirkning; barnerepresentanten sikres oppmøte i de fora der ungdom og barn kan fremlegge sine synspunkt og i de fora der det kan formidles synspunkt til administrasjon og politikere.
4. Rutiner i saksbehandlingen bl.a. med hensyn til kommuneplanens arealdel, planprogram/utredninger, planinitiativ og byggesaker.

Jf vedlegg: Sammendrag evaluering med spørreskjema.

BESKRIVELSE AV FORSLAGET TIL INSTRUKS FOR BARNEREPRESENTANTENE

Forslaget til instruks legger til rette for kontinuitet og ivaretagelse av krav i henhold til lover og retningslinjer gjennom:

- Oppnevning og funksjon
Det sikres oppnevnt en barnerepresentant med vararepresentant. Barnerepresentanten skal være politisk og administrativt uavhengig og ha barnefaglig og planfaglig kompetanse. Barnerepresentanten skal gis relevant tid til å utføre pålagte arbeidsoppgaver.
- Ansvar
Barnerepresentanten sikres mulighet til å møte i relevante møter i byutviklingskomiteen samt råd og utvalg i bydelen i henhold til departementets rundskriv T-1/95 Barn og planlegging pkt.3 Plikter og rettigheter.
- Arbeidsområde
Representanten skal motta nødvendig informasjon om saker for å kunne utøve sin funksjon. Barnerepresentanten skal se til at kommunen tilrettelegger for barn og unges medvirkning i plansaker etter plan- og bygingsloven, samt selv gi innspill på vegne av barn og unge i plansaker.
- Informasjon.
Barnerepresentantordningen skal gjøres kjent av bydelen. Representanten kan uttale seg offentlig om saker som berører deres fagfelt. Barnerepresentantens arbeid nedfelles i bydelens årsmelding.

UTTALELSER

Forslaget til instruks (først benevnt retningslinjer) er sendt barnerepresentantene for kommentar. Forslag til instruks ble deretter forelagt alle barnerepresentantene på møte i Plan- og bygningsetaten i mars 2007. Flere av punktene ble drøftet med Miljøverndepartementet til stede. Instruksen er utformet i tråd med konklusjonene på møtet.

Forslaget ble i november oversendt bydelene for kommentar. Det er kommet inn fire uttalelser. Bydel Søndre Nordstrand mener barnerepresentantordningen i plansaker er viktig, og at det er positivt at det er utarbeidet retningslinjer for ordningen i Oslo.

Bydel Stovner mener til instruksens pkt. 6 - ansvar, første setning at barnerepresentanten ikke nødvendigvis skal ha møteplikt, men møterett i bydelens utvalg i tråd med siste setning "representanten bør møte i bydelens utvalg."

Bydel Frogner

Pkt. 6 ønskes endret slik: Barnerepresentanten har møterett i bydelens utvalg når aktuelle plansaker blir behandlet, og i det faste utvalg for plansaker i Oslo kommune, byutviklingskomiteen, i saker som omfatter bydelen. Representanten har tale- forslagsrett og kan be om protokolltilførsel i plansaker.

Det foreslås som tillegg til pkt. 4: Barnerepresentantens arbeid bekostes av sentrale, øremerkede midler som skal dekke både løpende arbeid og deltakelse i nødvendige opplærings- og nettverkssamlinger i regi av Plan- og bygningsetaten og Miljøverndepartementet. De øremerkede midlene kan eventuelt til en viss del gjøres avhengig av bydelens størrelse.

Bydel Sankthanshaugen

Bydelsutvalget tror at mange bydeler vil ha problemer med å finne egnede representanter og samtidig kunne avsette tilstrekkelig med ressurser til at dette viktige arbeidet blir ivaretatt på en god måte. Bydelsutvalget foreslår derfor at arbeidet bekostes av sentrale øremerkede midler, som skal dekke både løpende arbeid og deltakelse i nødvendige opplærings- og nettverkssamlinger i regi av Plan- og bygningsetaten og Miljøverndepartementet.

Bydelen mener det kan være positivt at en barnerepresentant representerer flere bydeler, for eksempel 3 bydeler. Vervet vil dermed kunne utgjøre en vesentlig del av barnerepresentantens stillingsinnhold, noe som vil kunne gi representanten mulighet for kompetansebygging og god erfaring. Bydelsutvalget mener en delt stilling mellom flere bydeler også kan være positivt for stillingens integritet, som politisk og administrativt fristilt representant. Dersom en barnerepresentant skal ha ansvar for flere bydeler, bør bystyret utnevne representanten.

Bydelen mener at møteplikt i bydelens utvalg når aktuelle plansaker blir behandlet og i det faste utvalg for plansaker som omfatter bydelen er svært ambisiøst med tanke på de begrensede muligheter de fleste representantene i dag har til å utføre sin funksjon. Bydelen ser at dette er det ideelle, men mener dette vil medføre en vesentlig økning av vervets innhold. Dersom vervet helt eller delvis kan bekostes av øremerkede sentrale midler, mener bydelsutvalget at dette er det ideelle. Dersom bydelene ikke kan tilføres sentrale midler bør teksten endres til møterett.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS KOMMENTARER TIL UTTALELSENE

Ad.: Bydel Stovner

Plan- og bygningsetaten mener pkt. 6 kan endres samtidig som intensjonen i plan- og bygningsloven og rikspolitiske retningslinjer samt departementets rundskriv pkt. 3 om at barnerepresentanten skal være synlig i planprosessen og har et ansvar for å følge opp aktuelle plansaker i det faste utvalg for plansaker blir ivaretatt.

I rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen pkt. 3. Plikter og rettigheter står det: *"Den utpekte representanten har møteplikt, talerett og rett til å stille forslag overfor det faste planutvalg. Planutvalget står imidlertid fritt til å avgjøre om forslag skal realitetsbehandles."*

I bystyres vedtak av 15.05.2002 pkt 2, 2.ledd står det: *"Barnas representant skal ha møte- og talerett når det faste utvalg for plansaker behandler saker som er relevante for den enkelte bydel".* Og i pkt .4: *"Ordringen evalueres innen 3 år".*

Plan- og bygningsetaten ser av evalueringen at møterett ikke automatisk sikrer at barnerepresentantene møter i de utvalg det er forutsatt i henhold til Rikspolitiske retningslinjer og rundskriv. Når det gjelder de lokale utvalg, mener etaten at barnerepresentanten selv må vurdere om han/hun har plikt til å møte i de utvalg som behandler plan- og byggesaker som berører barn og unge i den aktuelle bydelen og at kommunen er ansvarlig for å legge til rette for at det er mulig. Evalueringen viser at barnerepresentantene ikke møter i Byutviklingskomiteen. Etaten anbefaler at byutviklingskomiteen med henvisning til rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, innkaller den aktuelle barnerepresentant når relevante plan- og byggesaker behandles. Barn og unge berøres av de fleste arealsaker som blir behandlet. Det er derfor viktig at barnerepresentanten møter på aktuelle møter for å kvalitetssikre at kommunen ivaretar barn og unges interesser og at det legges til rette for medvirkning av barn og unge. Plan- og bygningsetaten ser imidlertid at dersom barnerepresentanten blir informert og får medvirke

tidlig i saksprosessen, vil det kun være få saker der det er vesentlig uenighet lokalt, og møtefrekvensen vil kunne minimaliseres.

Med bakgrunn i gjeldende bystyrevedtak, gjør Plan- og bygningsetaten oppmerksom på at dersom plikt skal nedfelles i instruksen for barnerepresentantene, må saken legges frem for bystyret.

Ad.: Bydel Frogner

For bemerkning til instruksens pkt. 6 vises det til PBE's kommentar til Bydel Stovner. For tillegg til pkt. 4 om at barnerepresentantens arbeid bekostes av sentrale, øremerkede midler opplyses at dette ligger utenfor området som Plan- og bygningsetaten har til vurdering.

Ad.: Bydel Sankthanshaugen

For tillegg om at barnerepresentantens arbeid bekostes av sentrale, øremerkede midler vises det til Plan- og bygningsetaten kommentar til Bydel Frogner og for instruksens pkt. 6 til kommentar til Bydel Stovner.

Til bemerkning om at en barnerepresentant kan representere flere bydeler, mener Plan- og bygningsetaten at dette er et forslag, som dersom det innebærer en heldagsstilling i minst fem forskjellige bydeler, kan være med på å synliggjøre barnerepresentantenes rolle og betydning i saksbehandlingen og medvirkningsprosessen av plan og byggesaker.

Barnerepresentanten vil dermed ikke opptre med dobbeltroller og vil fysisk være mer synlig. De fem barnerepresentantene vil kunne ha jevnlig felles møter hvor felles utfordringer diskuteres og dermed føre til en effektivisering av arbeidet med bedre rutiner. Ettersom skole og bydel for de eldre barna nødvendigvis ikke er den samme, vil barnerepresentanter i heldagsstilling som samarbeider på tvers av bydelene ha større mulighet for å opprette et systematisk samarbeid med skolene.

Barnerepresentantene vil miste direkte kontakt med bydelens forskjellige råd, utvalg, virksomheter og administrasjon. For eksempel kan det direkte samarbeidet med ungdomsrådene bli en utfordring og må sikres gjennom et tett samarbeid med ungdomsrepresentantene/sekretæren i ungdomsrådet, barnehagekontaktene og de som for øvrig jobber tett med barn og unge. Samarbeidet med plankonsulentene i bydelene, som av barnerepresentantene selv vurderes som meget viktig for å kunne følge plansaken, må sikres. En slik ordning vil gjøre det enda viktigere at informasjon om sakene går direkte til barnerepresentantene slik at de blir i stand til å uttale seg tidlig i planprosessen. Dersom en barnerepresentant skal ha ansvar for flere bydeler, og bystyret utnevner representanten, må instruksens pkt. 1 endres og delegering til bydelene oppheves.

Plan- og bygningsetaten mener uavhengig av hvilken ordning man velger at barnerepresentantene må sikres reell mulighet til å utføre sitt arbeid slik at gyldige vedtak sikres.

Det vises for øvrig til innkomne brev fra Bydel Stovner, Nordstrand, Frogner og Sankthanshaugen som følger vedlagt. Flere av øvrige bydeler har bedt om utsettelse for å legge frem retningslinjene/instruksen i bydelsutvalget. Plan- og bygningsetaten vil ettersende eventuelle uttalelser.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS VURDERING OG KONKLUSJON

1. Evaluering av barnerepresentantordningen i bydelene.
Plan- og bygningsetaten mener ordningen har medført at barn og unges synspunkter blir tydeligere i saksfremleggene der barnerepresentanten gir sin uttalelse. Uttalelsene til barnerepresentantene følger saken og det synes som om ordningen medfører at man unngår unødvendige konflikter på grunn av at ikke alle punkt i saken er vurdert i forhold til barn og unge. Barnerepresentanten tar samtidig med sin uttalelse til saken, opp sine synspunkter i bydelen og sørger for at barn og unges hensyn blir vurdert og ivaretatt i tilstrekkelig grad. Det er viktig at Plan- og bygningsetaten arbeider videre med oppgradering av rutiner for medvirkning og bearbeiding av saker som sikrer at aktuelle tema som berører barn og unge alltid vurderes. Plan- og bygningsetaten anbefaler at det fortsatt legges vekt på jevnlig informasjon om ordningen både internt i kommunen og eksternt.
Plan- og bygningsetaten anbefaler at evalueringen tas til orientering og at hovedpunktene i konklusjonen følges opp gjennom å vedta foreslåtte instruks.
2. Instruks for barnerepresentantene
Forslag til instruks for barnerepresentantene er utarbeidet for å sikre relevante punkt i FN'barnekonvensjon, Plan- og bygningsloven, Forvaltningsloven, Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen og Miljøverndepartementets rundskriv og veiledning til oppfølging. Kommunen har plikt til å følge opp ovennevnte lovhjemler og retningslinjer.

Barnerepresentantens rett til å møte i aktuelle utvalg og faste møter er nedfelt både i bystyrevedtaket av 15.05, 2002 og i Rikspolitiske retningslinjer. Kommunen har ansvar for å legge til rette for at dette er praktisk mulig. Det er barnerepresentantens ansvar å avveie når dette bør skje, og det er kommunens ansvar å sørge for at barn og unges interesser blir ivaretatt og at barn og unge gis mulighet til medvirkning i alle saker der barn og unge berøres. Dersom ansvaret ikke er ivaretatt av kommunen, kan dette ved klage i saken, regnes som en saksbehandlingsfeil, og vedtaket vil være ugyldig. Det vises for øvrig til Plan- og bygningsetaten kommentar til bemerkning om instruksens pkt. 6 fra bydelene.

Barnerepresentantene i Oslo, selv med ansvar for bare en bydel, har ansvar for et større antall barn og unge enn barnerepresentantene i landet for øvrig. Enkelte bydeler er også under vesentlig endring og krever arbeid for å følge opp at alle arealsaker blir ivaretatt av kommunens egne organ med hensyn til medvirkning fra barn og unge. Dersom en barnerepresentant skal ha ansvar for flere bydeler, og bystyret utnevner representanten, må instruksens pkt. 1 endres og delegering til bydelene oppheves. Plan- og bygningsetaten mener uavhengig av hvilken ordning man velger, at barnerepresentantene må sikres reell mulighet til å utføre sitt arbeid slik at gyldige plan- og byggesakvedtak sikres.

Ny plan- og bygningslov forutsettes å tre i kraft juli 2009. Instruksen må derfor også forholde seg til ny lov. Hensynet til barn og unges oppvekstvilkår, medvirkning og fremtidige generasjoner inngår i forslag til ny plan- og bygningslovs formålsparagraf. Kommunen kan ikke avsette barnerepresentanten etter nytt forslag til plan- og bygningslov uten å ha en erstatning. Kommunen vil fortsatt være pliktig til å ha en ordning som ivaretar barn og unges interesser i planleggingen. Det vises til vedlegg med relevante utdrag fra ot.prop. nr 32 Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven – plandelen).

Plan- og bygningsetaten mener foreslåtte instruks for barnerepresentantene vil legge til rette for at intensjonen følges opp av kommunen på en hensiktsmessig måte. Plan- og bygningsetaten anbefaler foreslåtte instruks.

Forslag til

Barn og arealplanlegging

Instruks for Oslo kommunes barnerepresentanter

PBE 28.11.2007

OPPNEVNING OG FUNKSJON

1. Barnerepresentasjonsordningen er hjemlet i plan- og bygningslovens § 9.1. som lyder:
Kommunestyret skal peke ut et etatssjef eller en annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg etter denne paragraf utarbeider og behandler forslag til planer. Barn i lovteksten betyr barn og unge inntil 18 år. I Oslo er ansvaret for å peke ut barnerepresentanter delegert til bydelsutvalgene. For hver ny kommunestyreperiode skal barnerepresentanten med stedfortreder oppnevnes eller gjenvelges.
2. Barnerepresentanten må ha kunnskap og erfaring med barn og unge – og forstå betydningen av og behovet for å legge til rette for et godt oppvekstmiljø. Det bør utpekes en person/stilling med god kontakt til administrasjonen i bydelen.
3. Barnerepresentanten er politisk og administrativt uavhengig og fristilt i utøvelse av sin funksjon. Bydelsdirektøren har ikke instruksjonsmyndighet overfor barnerepresentanten når det gjelder dennes lovbestemte faglige gjøremål.
4. Bydelen har ansvar for å gi representanten tilstrekkelig tid og arbeidsforhold til å kunne utføre sine funksjoner.
5. Plan- og bygningsetaten har ansvaret for et samlet kurs og skoleringsopplegg for bydelenes representanter. Det bør arrangeres en samling av barnerepresentantene etter hvert kommunevalg og arrangeres en samling minimum en gang pr. år. Det vises også til samarbeidsavtalen mellom Plan- og bygningsetaten og bydelene.

ANSVAR

6. Barnerepresentanten i bydelen har møterett i bydelens utvalg når aktuelle plansaker blir behandlet og i det faste utvalg for plansaker i Oslo kommune, Byutviklingskomiteen i saker som omfatter bydelen. Representanten har tale og forslagsrett og kan be om protokolltilførsel i plansaker. Representanten bør møte i bydelens utvalg og i Byutviklingskomiteen når relevante plansaker i bydelen blir behandlet.
7. Barnerepresentanten skal være barn- og unges talerør i plansaker – og se til at deres behov blir ivaretatt i kommunens arealplanlegging. Representanten skal ikke være et lokalt barneombud, men konsentrere seg om å ivareta barn- og unges interesser i plan- og byggesaksbehandlingen etter plan- og bygningsloven.

ARBEIDSSOMRÅDE

8. Barnerepresentanten skal på et tidligst mulig tidspunkt i planprosessen bli underrettet om alle arealplaner (kommuneplaner, reguleringsplaner, bebyggelsesplaner m.m.). Bydelsadministrasjonen har ansvar for at representanten får seg forelagt alle plansaker som berører bydelen.
9. Barnerepresentanten skal gi innspill til planprosessen, slik at hensyn til barn og unge blir ivaretatt tidligst mulig i planprosessen. Representanten er selvstendig høringsinstans i alle kommunale plansaker i bydelen.
10. Barnerepresentanten må tilegne seg planfaglig innsikt og kjenne til de mest sentrale bestemmelser i plan- og bygningsloven. Representanten må ha gode kunnskaper om de rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn- og unges interesser i planleggingen – og gjøre seg kjent med kommunens egne retningslinjer, bestemmelser og vedtekter. Representanten må få anledning til å ta del i Miljøverndepartementets opplæringsprogram for barnerepresentanter.
11. Barnerepresentanten skal ha kontakt med andre utvalg i bydelen som arbeider med barn- og unges interesser som Ungdomsrådet og lignende. Representanten skal ta kontakt med nabobydelen(ene) i saker av felles interesse for barn og unge.

INFORMASJON

12. Bydelsadministrasjonen skal informere om barnerepresentantens stilling og arbeidsområde til barn- og unge i bydelen, foreldre, politikere, kommunalt ansatte, media og andre som har ansvar og interesse for barn og unges situasjon og oppvekstmiljø.

Bydelsadministrasjonen skal føre opp barnerepresentanten på listen over råd og utvalg som oppnevnes etter hvert kommunevalg.

Barnerepresentanten skal ha anledning til å uttale seg offentlig om saker som berører deres fagfelt.

Barnerepresentantenes arbeid skal hvert år tas med i bydelens årsmelding

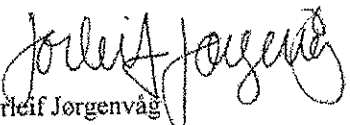
Utrykt vedlegg: Plan- og bygningsloven
Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

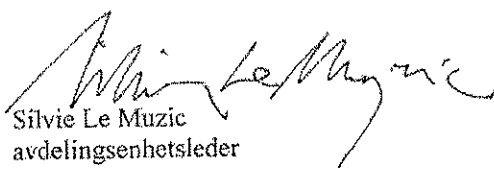
Forslag til vedtak:

1. Evaluering av barnerepresentantordningen tas til orientering.
2. Byutviklingskomiteen vedtar instruks for barnerepresentater, oppnevnt med hjemmel i plan- og bygningslovens § 9-1, datert 28.11.2007.

Som foreslått av Plan- og bygningsetaten, datert

PLAN- OG BYGNINGSETATEN
Ressursenteret
Arkitektur-/planfagkompetanse

Jorleif Jørgenvåg
fung.enhetsdirektør

Silvie Le Muzic
avdelingsenhetsleder

Saksb.: Marianne de Caprona, seniorark.

Trykte vedlegg:

- Sammendrag av evaluering av barnerepresentantordningen utført av Plan- og bygningsetaten sept.2007 med vedlagt spørreskjema
- Uttalelser

BARN OG AREALPLANLEGGING EVALUERING AV BARNEREPRESENTANTORDNINGEN I BYDELENE

Bakgrunn:

Barnerepresentantordningen er hjemlet i Plan- og bygningsloven § 9.1. Barnerepresentanten skal ha et særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg for plansaker utarbeider og behandler forslag til planer. Barn i lovteksten betyr barn og unge inntil 18 år.

Grunnlag for evalueringen:

Evalueringen av barnerepresentantordningen, slik den er organisert i Oslo, er basert på 26 spørsmål stilet til barnerepresentantene i bydelene i oktober 2007.

Spørsmålene var i stor grad utformet med mulighet for ja/nei/stryk det som ikke passer, med mulighet for utfyllende kommentarer i tillegg. Det er innkommet 13 besvarelser.

Hovedpunkt som fremkommer i besvarelsene

Av svarene fremkommer det at barnerepresentantene mener at det ikke er avsatt tilstrekkelig tid til å fylle funksjonen som barnerepresentant.

Flertallet av barnerepresentantene mener at ordningen synes mer kjent i administrasjonen og blant politikere nå enn tidligere, men svarene viser at det gjenstår et arbeid for å gjøre ordningen ytterligere kjent. Noen bydeler legger til rette for oppmøte i teknisk komité og miljøkomiteen. I disse bydelene er ordningen mer kjent.

Det er ujevnt hvor mange plansakbemerkninger som sendes inn fra barnerepresentantene. Noen følger opp nesten alle plansakene som fremmes med egen bemerkning, noen prioriterer noen få saker og andre uttaler seg aldri. Bare to barnerepresentanter sier at de møter opp i teknisk komité eller tilsvarende og kun en har tatt ordet i møtene. Kun en av representantene har møtt i byutviklingskomiteen. Ingen har uttalt seg i byutviklingskomiteen som barnerepresentant. Et fåtall av representantene har oversikt over vedtak som fattes.

Noen representanter mener de mangler planfaglig og prosessuell kunnskap. De mener de ikke har fått mulighet til å avsette tid til å tilegne seg denne kunnskapen, eventuelt delta på nødvendige seminarer og kurs.

Flere bydeler har tilrettelagt for at barnerepresentanten får tilgang til planinitiativ i oppstartfasen av planbehandlingen. Barnerepresentantene mener dette forenkler barnerepresentantens arbeid og skaper mindre konflikter i det videre planarbeidet da representanten kommer inn med sine bemerkninger i tidlig prosess.

Barnerepresentantene som sitter som sekretærer i Ungdomsrådene mener de i denne posisjonen har enklere tilgang til ungdommens meninger.

Plan- og bygningssetaten
Ressurssenteret
Arkitektur-/planfagkompetanse
Internett:
www.pbe.oslo.kommune.no

Besøksadresse:
Vahls gate 1, 0187 Oslo
Postadresse:
Boks 364 Sentrum,
0102 Oslo

Sentralbord. 02 180
Kundesenter: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@
pbe.oslo.kommune.no

Bankgiro:
6003.05.38920
Organisasjonsnummer:
971 040 823 MVA

Evaluering: Hva fungerer i henhold til intensjonen i ordningen og hva må det arbeides videre med?

Ordning med barnerepresentant i hver bydel:

Ordningen er etablert i bydelene. Dette synes å være en fordel i forhold til tidligere sentraliserte ordning med bydelsoverlegen (delegert til bydelslegen i bydel St.Hanshaugen), som ivaretok barn og unges interesser. Det blir nå gitt langt flere uttalelser i plansaker i forhold til tidligere da dette var meget sjeldent i forhold til barn og unge. Forholdet til barn og unge skal alltid vurderes, og det må sees på som en styrke at hver bydel nå har dette innarbeidet i sin organisering. Ordningen er underlagt byrådet og administrert av bydelene uten at det følger med spesifikke budsjettmidler. Det synes dermed å være vanskelig for bydelene å avsette tilstrekkelig ressurser for å kunne håndtere det lovpålagte arbeidet. Det må arbeides videre med ordningen slik at barnerepresentanten sikres tilstrekkelig tid til arbeidet.

Informasjonsflyt:

Barnerepresentantene mener at de bydelene som gir barnerepresentanten mulighet til innsyn og bemerkninger allerede i planinitiativet, får færre konflikter i planbehandlingen. Åpenbare svakheter ved planforslagene synes å bli fanget opp i tidlig fase og dermed bearbeidet før det kommer inn som planforslag. Barnerepresentantene mener det er få uenigheter mellom bydelsadministrasjonen og barnerepresentanten i denne fasen. Denne ordningen synes til dels å fungere som opplæring for plankonsulentene i bydelene som dermed får innarbeidet i sine rutiner at hensynet til barn og unge skal vurderes i alle saker. Ordningen bør sikre at alle barnerepresentantene får planer (også overordnede program/planer som ikke er juridisk forankret, men som gir premisser for videre planlegging) til uttalelse i tidlig fase.

Ansvar og rollefordeling:

Barnerepresentantene synes hovedsakelig å være kjent med sitt ansvar som barnerepresentant. At de skal se til at kommunen vurderer konsekvenser og muligheter for barn og unge og sørge for medvirkning fra barn og unge, kan medføre mye opplæringsarbeid fra barnerepresentantens side. Det synes som om barnerepresentantene ofte er de som innhenter ungdommens bemerkninger, og ivaretar vurdering av konsekvenser for barn og unge i bydelen. Barnerepresentantens ansvar må avgrenses slik at representanten ikke overtar kommunens ansvar for å tilrettelegge for barn og unge.

Opplæring og koordinering:

Opplæring og koordinering er en del av Plan- og bygningsetatens ansvar. Etaten har et godt samarbeid med Miljøverndepartementet og det er godt fremmøte på etatens halvårsseminar. Departementet arrangerte i høst en samling der også barnerepresentantene i bydelene kunne delta som kommunerepresentanter. Tre barnerepresentanter deltok og vurderte dette som meget vellykket både med hensyn til kompetanseheving, nettverksbygging og motivasjon. Barnerepresentantene i bydelene har ofte en meget større befolkning å forholde seg til enn en representant i en norsk gjennomsnittskommune. Representanten må kunne mye om styringssystem og kommunens oppbygging for å vite hvem hun/han skal henvise til i forhold til forskjellige planutfordringer. Nettverkssamlingen til departementet tydeliggjør dette samtidig som barn og unges utfordringer diskuteres slik at arbeidsområdet blir mer avgrenset og det er lettere å se hva som bør prioriteres slik at arbeidet ikke blir uoverkommelig. Etaten anbefaler derfor at alle barnerepresentantene sikres deltakelse på både halvdagsseminarene i Plan- og bygningsetaten og departementets nettverksamlinger og eventuelle erstatninger for disse.

Medvirkning:

Barnerepresentantens fysiske plassering i bydelen kan være et godt utgangspunkt i forhold til medvirkning og koordinering lokalt. Ca halvparten av representantene har god kommunikasjon med ungdomsrådene. Av disse er fire sekretærer i ungdomsrådene, en sitter i avdeling for barn og unge, og noen få har opprettet egne kontakter i ungdomsrådet. Sekretærrollen medfører enklere kommunikasjon mellom ungdomsrådet og barnerepresentanten. En representant sier at hun/han har kontakt med elever og medlemmer i fritidsklubber. Et mindretall har kontakt med barnehager, og enda færre med skoler. At skolene er underlagt utdanningssetaten og barnehagene bydelen, medfører enklere kommunikasjon mellom barnehage og barnerepresentant enn mellom skole og barnerepresentant. Barnerepresentantens mulighet for å påvirke forvaltningsmyndigheten til å initiere medvirkning i hht plan- og bygningsloven må vurderes.

Tidsbruk:

Barnerepresentantene synes ofte å være forhindret fra å sette seg inn i sakene, delta på befaringer, kurs, nettverkssamlinger, møter, kunne avsette tid for tilbakemeldinger med mer. Det er viktig at det er kontinuitet i arbeidet. Det anbefales derfor at kontinuitet sikres gjennom oppretting av vararepresentant og at stillingsbrøken settes slik at det er mulig å oppfylle minimumskravene til de lovpålagte oppgavene.

Konklusjon

Evalueringen viser at ordningen i bydelene fortsatt er i en innkjøringsfase. Ordningen er søkt innpasset på forskjellig måte, men noen grunnleggende utfordringer er fortsatt ikke løst tilfredsstillende. Dette gjelder

1. Tidsaspektet; forholdet mellom omfanget av arbeidsoppgaver og avsetting av tid til arbeidet.
2. Informasjonsflyt; nødvendige dokumenter og opplysninger foreligger.
3. Medvirkning; barnerepresentanten sikres oppmøte i de fora der ungdom og barn kan fremlegge sine synspunkt og i de fora der det kan formidles synspunkt til administrasjon og politikere.

Utsendt spørreskjema følger vedlagt på etterfølgende sider.

Evaluering av barnerepresentantordningen

September 2007.

Barnerepresentantordningen er hjemlet i Plan- og bygningsloven § 9.1. Barnerepresentanten skal ha et særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg for plansaker utarbeider og behandler forslag til planer. Barn i lovteksten betyr barn- og unge inntil 18 år. Nedenfor stilles en del spørsmål som skal brukes som grunnlag til å evaluere om barnerepresentantordningen, slik den er organisert i Oslo, fungerer tilfredsstillende. Spørsmålene er i stor grad utformet med mulighet for ja/nei – stryk det som ikke passer. Gi gjerne utfyllende kommentarer i tillegg.

1. Er du kjent med ditt ansvar som barnerepresentant? Ja/nei.
2. Har du som barnerepresentant fått mulighet til å tilegne deg planfaglig innsikt for å kunne ivareta forhold som angår barn og unge i arealplanleggingen? Ja/nei.
3. Har du som barnerepresentant fått anledning til å delta på:
  - a. Miljøverndepartementets nettverksamlinger? Ja/nei.
  - b. Plan- og bygningsetatens opplæringsseminarer? Ja/nei.
4. Kjenner du til lov hjemlene for barnerepresentantfunksjonen? Ja/nei.
5. I bydelens tekniske utvalg (eller tilsvarende) behandles plansaker som berører barn og unges interesser. Det kan derfor være viktig at barnerepresentanten møter i denne komiteen når plansaker skal behandles.
  - a. Har du som barnerepresentant møtt i bydelens tekniske komite eller tilsvarende?
Ja/nei
  - b. Hvis ja: Hvor mange ganger har du som barnerepresentant møtt opp i bydelens tekniske komite eller tilsvarende? Antall ganger:
  - c. Hvor mange ganger har du som barnerepresentant tatt ordet i teknisk komite eller tilsvarende?
Antall ganger:
  - d. Hvor mange ganger har du som barnerepresentant fremmet alternativt forslag eller merknad til planforslag? Antall ganger:

6. Vet du at barnerepresentanten har møte- og talerett i byutviklingskomiteen (BUK) i rådhuset når plansaker som angår bydelen behandles før de går videre til Oslo bystyre for endelig vedtak? Ja/nei.
- Hvis ja: Hvor mange ganger har du som barnerepresentant møtt opp i BUK? Antall ganger:
  - Hvor mange ganger har du som barnerepresentant tatt ordet i BUK?
Antall ganger:
7. Barnerepresentanten er administrativt og politisk uavhengig og fristilt i utøvelse av sin funksjon i bydelen. Mener du at du har fått god nok opplæring i denne delen av din rolle som barnerepresentant? Ja/nei.
8. Som barnerepresentant har du anledning til å uttale deg offentlig om saker som berører barnerepresentantens fagfelt. Mener du at du har fått god nok opplæring i denne delen av din rolle som barnerepresentant? Ja/nei.
- Har du fått opplæring i hvordan du skal håndtere media? Ja/nei.
  - Hvor mange ganger har du som barnerepresentant uttalt deg offentlig om en plansak som angår bydelen? Antall ganger:
9. Hvordan ivaretar du som barnerepresentant barn- og unges interesser i plansaksbehandlingen etter plan- og bygningsloven:
- Gjennom egne uttalelser. Ja/nei
  - Gjennom samarbeid med plankonsulent. Ja/nei.
  - Gjennom samarbeid med ungdomsråd. Ja/nei
  - Annet:.....
.....
10. Mener du at dine synspunkter som barnerepresentant kommer tydelig fram? Ja/nei.
11. Er du trygg på at de uttalelsene du avgir er i tråd med barn og unges interesser? Ja/nei.
12. Føler du at du har tilstrekkelig medvirkning fra barn og unge når du avgir uttalelser?
Ja/nei.

13. Som barnerepresentant skal du få planforslag direkte tilsendt til deg for at du skal kunne uttale deg om ditt fagfelt. Planforslag behandles i flere trinn. Mottar du som barnerepresentant:

- a. planinitiativ? Ja/nei
- b. varsel om igangsetting av planarbeid? Ja/nei
- c. offentlig ettersyn av planforslag? Ja/nei
- d. orientering om vedtak av planforslag? Ja/nei

14. Hvor i en eller flere av følgende stadier i planprosessen engasjerer du deg:

- a. planinitiativ.
Beskriv kort.....
- b. varsel om igangsetting av planarbeid?
Beskriv kort.....
- c. plansaker til offentlig ettersyn?
Beskriv kort.....
- d. orientering om vedtak av planforslag?
Beskriv kort.....

15. Følger du opp varsel om vedtak av planforslag for å se om dine synspunkter ble tatt hensyn til? Ja/nei.

16. Tar du som barnerepresentant kontakt med andre som har tilsvarende funksjon i andre bydeler? Ja/nei.

- a. Hvis ja: Hvilken nytte har du av det?
Beskriv kort.....
- b. Hvis nei: Hvorfor ikke?
Beskriv kort.....

17. Har du som barnerepresentant kontakt med barn og unge? På hvilken måte (f eks gjennom ungdomsrådet)?

Beskriv kort.....

18. Hvor mange plansaker har vært til behandling i teknisk komite eller tilsvarende i bydelen din i 2006 og 2007? Antall saker:

a. I hvor mange av disse har du som barnerepresentant sendt egen uttalelse?

Antall saker:

b. I hvor mange av disse har barnerepresentantens uttalelse medført at saken har blitt endret i hht representantens uttalelse? Antall saker:

19. I hvor mange plansaker har ungdomsrådet i bydelen uttalt seg i 2006 og 2007?

Antall saker:

a. I hvor mange av disse har ungdomsrådets uttalelse medført at saken har blitt endret i hht representantens uttalelse? Antall saker:

20. Kjenner alle politikerne i teknisk komite og bydelsutvalget i bydelen din til at det er utnevnt en barnerepresentant?

Ja/nei.

a. Kjenner de til at representanten er deg? Ja/nei/.

21. Kjenner ungdomsrådet i bydelen din til at det er utnevnt en barnerepresentant? Ja/nei.

a. Kjenner de til at representanten er deg? Ja/nei.

22. Omtales barnerepresentantens arbeid i bydelens årsmelding? Ja/nei.

23. Mener du at du har fått avsatt tilstrekkelig tid til å utøve funksjonen som barnerepresentant? Ja/nei.

24. Mener du at du får den informasjonen du trenger om planforslag til å utøve din funksjon som barnerepresentant? Ja/nei.

25. Oppfatter du at barnerepresentantens uttalelser blir tatt på alvor av politikerne i din bydel og i rådhuset når plansaker blir behandlet? Ja/nei.

26. Har du andre kommentarer til ordningen?

Beskriv kort.....

Byråds sak 1398/02

Saken gjelder:

Plan- og bygningsloven pålegger Oslo bystyre å oppnevne en etatsjef eller annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser ved kommunens arbeide med reguleringsplaner.

Nåværende ordning fungerer ikke tilfredsstillende og byutviklingskomiteen fattet i møte 14/10/99 følgende vedtak:

"1.

Byrådet foretar en generell gjennomgang av ordningen med barnas representant i plansaker og kommer med forslag til tiltak som gjør at ordningen kan fungere på en tilfredsstillende måte i tråd med lovens intensjon.

2.

Byrådet vurderer hvorvidt barnas representant i plansaker skal motta godtgjørelse og komme med forslag om dette.

3.

Byråden fremlegger forslag til valg av representant(er) for ny valgperiode."

Dette avstedkom byrådsnotat 172/2001 av 30. august 2001 fra Byråden for næring og byutvikling til Byutviklingskomiteen.

Notatet lyder:

"Jeg viser til (tidligere) byutviklingskomiteens møte 14.10.1999, sak 283, (vedlegg 1) og til brev fra byutviklingskomiteens arbeidsutvalg av 16.08.2001, (vedlegg 2). Arbeidsutvalget ber byråden forsere behandlingen slik at saken snarest mulig kommer til politisk behandling.

Etter plan- og bygningslovens § 9-1 skal, som komiteen kjenner til, bystyret peke ut en etatsjef eller annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg for plansaker utarbeider og behandler forslag til planer.

I Oslo kommune er barne- og familiesjef Trygve Sletmo i bydel Uranienborg-Majorstuen utpekt som barnas talsmann. Talsmannen får oversendt plansaker fra Plan- og bygningsetaten som legges ut til høring og kan her gi sin uttalelse der dette anses nødvendig. Uttalelsene følger sakene videre til byrådet og byutviklingskomiteen/bystyret.

Talsmannen har møteplikt og talerett i det faste utvalg for plansaker (byutviklingskomiteen) og har rett til å stille forslag overfor utvalget.

(Den tidligere) byutviklingskomiteen har vurdert ordningen i møte 14.10.1999, sak 283, (vedlegg 1) hvor den ikke er fornøyd med hvordan ordningen med barnas representant fungerer. Komiteen ber blant annet om en generell gjennomgang av ordningen og vurdering av ulike måter å ivareta oppgaven på slik at den kan fungere i tråd med lovens intensjon. Det bes om vurdering av godtgjøring av barnas representant og om forslag til valg av representant(er) for ny valgperiode.

Jeg viser også til at bystyret i møte 20.10.1999, sak 609, om "Kriminalitetsforebyggende arbeid blant

barn og unge", som punkt 10 har bedt om en evaluering av ordningen med barnas talsperson og vurdering av "en utvidelse av ordningen til å gjelde alle saker som angår dem i kommunen", vedlegg 3.

Plan- og bygningsetatens vurdering

Plan- og bygningsetaten har vurdert ordningen i brev av 20.07.2000, vedlegg 4. Etaten har avgrenset seg til en vurdering etter plan- og bygningsloven, men mener imidlertid at alle planer og utredninger etaten utarbeider er kriminalitetsforebyggende. Etaten har gitt utfyllende kommentarer i brev av 09.11.2000 knyttet til forslag om ordning hvor en person i etaten blir oppnevnt som barnas talsperson, vedlegg 5.

Slik etaten ser det er det to alternativer for utvidelse av arbeidet for barn og unges interesser i plansaker i Oslo:

1. Fortsatt sentralt oppnevnt person.

Det oppnevnes en ny representant etter Trygve Sletmo som barnas representant i plansaker. Etaten mener den nye representanten bør ha dette som en hovedarbeidsoppgave og at det derfor er naturlig at oppgaven tillegges en person i en byrådsavdeling. Personen må kunne delta i arbeidet med utarbeidelse og behandling av forskjellige typer planer og må kunne innkalles av Plan- og bygningsetaten etter behov. Representanten har møteplikt, talerett og rett til å stille forslag overfor det faste utvalg for plansaker. Plan- og bygningsetaten mener representanten ikke bør sitte i etaten, blant annet ut fra at hensikten med ordningen er at en instans utenfor fagmiljøet skal ivareta barn og unges interesser ved fysisk planlegging, se eventuelt nærmere om dette i etatens brev av 09.11.2000 (vedlegg 5.)

2. Det oppnevnes en person i hver bydel.

For å utvide ordningen er det mulig å legge arbeidet til de 25 bydelene. I dag får bydelsutvalgene alle plansaker til uttalelse. De vil i sin behandling også vurdere barn og ungdoms interesser. Det kan utpekes en barnerepresentant i hver bydel som bedre vil kjenne området og de stedlige behov. Disse interessene kan samordnes med bydelens øvrige merknader til planforslaget og vil da bli vurdert i en tidlig fase i planbehandlingen.

Etter plan- og bygningsloven skal barnas representant være en etatsjef eller annen tjenestemann. Det bør derfor være aktuelt å peke ut en person som allerede er ansatt i administrasjonen i de enkelte bydeler. I hver bydel er det nå opprettet et barne- og ungdomsråd bestående av barn og ungdommer fra skoler og ungdomsklubber i bydelen. I bydelsadministrasjonen er det utpekt en medarbeider som er ansvarlig for barne- og ungdomsrådet, og etaten mener det bør vurderes om denne personen bør få tillagt ansvaret for å være bydelens representant for barn og ungdom i plansaker.

Representasjon i det faste utvalg for plansaker kan skje ved at representanten fra hver bydel møter når en plansak fra bydelen står på møteplanen, eller ved at det oppnevnes en representant fra sentraladministrasjonen som skal formidle synspunkter fra bydelen til utvalget.

Dersom funksjonen som barnas representant i plansaker tillegges en stilling i Oslo kommune, vil det ikke være nødvendig å honorere dette arbeidet spesielt, utover eventuelt vanlig overtidsgodtgjørelse. I den grad arbeidet kommer i tillegg til medarbeiderens andre arbeidsoppgaver, mener etaten det bør vurderes om dette skal få betydning for stillingens lønnsfastsettelse. Ved møter m.m. utenom arbeidstid forutsettes at representanten får møtgodtgjørelse etter de vanlig regler for dette i Oslo kommune.

Plan- og bygningsetaten opplyser at barnas talsmann Trygve Sletmo i møter har gitt uttrykk for at

alternativ 2 om oppnevning av en person i hver bydel, vil være den beste løsning for å ivareta denne oppgaven.

Byrådens vurdering

På samme måte som byutviklingskomiteen (som det faste utvalg for plansaker) ga uttrykk for i møte 14.10.1999, sak 283, mener jeg ordningen med barnas talsperson i plansaker ikke fungerer tilfredsstillende. Barnas representant Trygve Sletmo har selv uttalt at oppgaven av tidsmessige årsaker hovedsakelig har begrenset seg til deltakelse i byutviklingskomiteens møter og oppfølging av saker der publikum henvender seg og at dette ikke er tilfredsstillende. Jeg viser også til brev fra Barne- og Ungdomsrådet i Oslo og prosjektet Ung Medbestemmelse datert 12.03.2001, vedlegg 6. Det vises her til dagens ordning og anføres at man ikke kan se at det ivaretar barn og unges interesser med en representant som skal dekke hele Oslo. For at barn og unges interesser skal kunne ivaretas like godt i Oslo som i liten kommune, foreslås at alle bydeler får en barnas representant.

Med henvisning til lovens forutsetning, at det her dreier seg om viktige interesser og også til brev fra Miljøverndepartementet av 01.10.1999 (vedlegg 7), mener jeg det er nødvendig å styrke ordningen med barnas representant. Jeg mener den beste løsning vil være at det oppnevnes en representant i hver bydel, fortrinnsvis den medarbeider som er ansvarlig for barne- og ungdomsrådet. Dette vil sikre at oppgaven ivaretas av en person som kjenner de lokale forhold og som vil ha gode forutsetninger for å uttrykke barn og unges behov. Barn og unge vil også lettere kunne ha direkte kontakt med representanten og dermed bli bedre hørt i sakene. Ved en slik ordning vil også saksmengden bli fordelt på flere, slik at representantene i hver bydel vil få anledning til å sette seg bedre inn i hver enkelt sak. Det synes også være en hensiktsmessig ordning at barnas interesser på denne måten kan samordnes med bydelens øvrige merknader og bli vurdert på et tidlig stadium i planprosessen. For best mulig å ivareta de aktuelle oppgaver også i det faste utvalgets møter, mener jeg representantene fra hver bydel må innkalles og møte etter hvilke saker som skal behandles. Videre vil jeg anbefale at representantene lønnes etter de vanlige regler i Oslo kommune, herunder om overtid- og møtegodtgjørelse.

I det ovennevnte ligger at jeg er enig med Plan- og bygningsetaten i at det ikke vil være en god løsning å plassere barnas representant i fagmiljøet, da det er viktig at representanten kan opptre uavhengig og kritisk. Videre mener jeg det heller ikke vil være en god løsning å plassere representanten i en byrådsavdeling, da det blant annet vil være vanskelig for vedkommende å være oppdatert i forhold til alle de aktuelle saker som samtidig er fordelt på 25 bydeler. Som nevnt ovenfor mener jeg det er viktig at vedkommende er kjent med de lokale forhold og barn og unges behov på stedet. Et annet poeng er at berørte byrådsavdelinger senere vil måtte uttale seg i en intern høring av forslag til reguleringsplaner. Det har vært et poeng at byrådsavdelingene ikke på et tidligere stadium i prosessen skal avgi uttalelser til reguleringsforslag.

Etter plan- og bygningslovens § 9-1 er det bystyret som skal peke ut representanten som skal ivareta barn og unges interesser. Det bør kunne forstås slik at bystyret kan peke ut en eller flere stillingsfunksjoner som skal ivareta oppgaven, og ikke nødvendigvis en eller flere bestemte personer.

I forhold til hvordan byomfattende tiltak kan ivaretas ved en ny ordning som skissert ovenfor, vil jeg peke på at barnas representant etter plan- og bygningslovens § 9-1 skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg for plansaker utarbeider og behandler forslag til planer, (min utheving). Dette dreier seg om arealplaner; for det meste om reguleringsplaner og i noen grad om kommunedelplaner og bebyggelsesplaner. Kommuneplan med arealdel vedtas hvert fjerde år og er av mer overordnet karakter. Denne type planer, bortsett fra kommuneplan, er i all hovedsak begrenset til områder innenfor én bydel (slik disse er avgrenset i dag), i noen tilfeller kan det dreie seg om to bydeler, og i særlige tilfeller flere bydeler. I samarbeidsavtale mellom bydelene og Plan- og bygningsetaten fremgår blant annet at alle planforslag som legges ut til offentlig ettersyn skal oversendes berørt bydel. Berørt bydels uttalelse legges inn av Plan- og bygningsetaten i plansakene

som legges frem for politisk avgjørelse. Dersom det anses nødvendig blir uttalelsene kommentert av etaten. Dersom det oppnevnes en barnas representant i hver bydel, mener jeg de uttalelser som blir gitt ved offentlig høring må innarbeides i sakene på tilsvarende måte som i dag, før de blir lagt frem til politisk behandling. Ved møter i byutviklingskomiteen om plansaker der mer enn en bydel er berørt, bør bydelene kunne samordne seg slik at det møter en felles talsmann. Dette siste anser jeg å være spørsmål av mer praktisk karakter som vil kunne avklares når hovedprinsippene er fastlagt. For øvrig nevnes for sammenhengens skyld at en eventuell omlegging til færre bydeler vil ha betydning i denne sammenheng.

Ordningsen med å oppnevne en representant i hver bydel må for øvrig slik jeg ser det kunne foretas uavhengig av bydelsreformen. Dersom antall bydeler blir redusert vil naturlig også antall representanter bli redusert tilsvarende.

Til bystyrets vedtak av 20.10.1999, sak 609, punkt 10, hvor det bes vurdert om ordningen med barnas talsperson kan utvides til å gjelde alle saker som angår dem i kommunen, mener jeg disse spørsmålene ikke kun bør knyttes opp til bydelene og/eller bydelsreformen. Det må vurderes hvilket ansvar de nevnte personer/funksjoner skal ha, om det skal være tilsvarende funksjoner i større byomfattende etater og/eller i byrådsavdelingene, eventuelt om det skal etableres et selvstendig "kommunalt barneombud". Dette er spørsmål byrådet må arbeide videre med og som det vil komme tilbake til.

Dette innebærer at kun barn og unges interesser i plansaker foreslås ivarettatt av bydelene. Dette oppfattes ikke som en større oppgave enn at de i bydelene som er ansvarlig for de lokale barne- og ungdomsrådene - som nå finnes i alle 25 bydeler - kan ivareta dette uten tilføring av ressurser eller oppretting av nye stillinger. I denne sammenheng viser jeg også til det som er sagt ovenfor om at bydelene allerede i dag høres i alle plansaker som legges ut til offentlig ettersyn og at uttalelsene innarbeides i sakene.

Konklusjon

Avslutningsvis vil jeg vise til at spørsmålene som er drøftet ovenfor er blitt fremlagt for byrådet. Byrådets konklusjon i møte 14.08.2001 er at det skal anbefales overfor byutviklingskomiteen at det legges til rette for en ordning hvor hver bydel skal ha en person som ivaretar barn og unges interesser. Det skal videre anbefales at oppgaven legges til den medarbeider i hver bydel som er ansvarlig for barne- og ungdomsrådet.

Videre er byrådets oppfatning at det skal vurderes nærmere om ordningen med person som ivaretar barn og unges interesser kan utvides til også å gjelde alle saker som angår dem i kommunen."

Notatet er sendt på høring til bydelene i perioden 21. januar til 11. februar i år. Av i alt 22 bydeler som har uttalt seg, er det kun bydel Gamle Oslo v/bydelsadministrasjonen som går i mot Byrådets forslag. Bydel Gamle Oslo påpeker at bydelen allerede har et ansvar for å ivareta barns interesser i plansaker. Bydelen vil videreføre dette systemet, men ønsker en styrking av ivaretagelsen av barns interesser ved at det oppnevnes en sentral representant.

Fra de øvrige merknadene fremheves følgende momenter:

- Viktig at representanten har god kjennskap til lokale forhold.
- Lokal forankring kan bidra til å skape lokalt engasjement
- Samordning av representantens uttalelser med bydelens øvrige merknader til saken.
- Representantens syn kan fremlegges på et tidlig stadie i saksbehandlingen.

Uttalelsene er vedlagt saken.

FORSLAG:

Rina Brunsell Harsvik på vegne av A, John Tore Norenberg på vegne av H, Knut Even Lindsjørn på vegne av SV og Peter N. Myhre på vegne av F foreslår at byutviklingskomiteen fatter følgende vedtak:

Byutviklingskomiteen innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1.

Byrådet gis fullmakt til og i oppdrag å utøve bystyrets myndighet og plikt i henhold til plan- og bygningslovens § 9-1 3. punktum.

2.

Byrådet iverksetter ordningen med "barnas representant i plansaker" i samsvar med konklusjonen i notat 172/2001 av 30. august 2001 fra Byrådsavdeling for næring og byutvikling, slik at det oppnevnes en person/stilling i hver bydel som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser i plansaker.